

1971 TARİHLİ PSİKOTROP MADDELER SÖZLEŞMESİ

(Yayımlandığı Resmi Gazete :07.03.1981 / 17272)

Başlangıç

İnsanlığın sağlığı ve refahı ile ilgilenererek;

Taraflar

Bazı psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan kamu sağlığı sorunlarını ve sosyal sorunları endişe ile kaydederek,

Bu gibi maddelerin kötüye kullanılması ve yol açtığı kaçakçılık sorunlarına engel olmaya ve bunlarla savaşılmaya kararlı olarak,

Bu gibi maddelerin kullanımını yalnızca meşru amaçlarla sınırlandırmak için şiddetle tedbirlerin gerekli olduğunu göz önünde bulundurularak;

Psikotrop maddelerin tıbbi ve bilimsem amaçlarla kullanımının zorunlu olduğunu ve bu amaçlar için bu maddelerin sağlanması lüzumundan fazla sınırlandırılmaması gerektiğini kabul ederek;

Bu gibi maddelerin kötüye kullanımına karşı etkili tedbirlerin, koordinasyon ve evrensel işbirliği gerektiğine inanarak;

Psikotrop maddelerin kontrolü alınanda Birleşmiş Milletlerin yetkisini kabul ederek ve ilgili uluslararası organların bu örgüt çerçevesinde yer almasını dileyerek,

Bu amaçlarla ulaşmak için uluslararası bir sözleşmenin gerekli olduğunu kabul ederek,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır.

Madde - 1

TANIMLAR

Aksine açıkça bir kayıt bulunmadıkça, yada metin başka türlü anlaşılmasını gerektirmedikçe, aşağıdaki deyimler bu Sözleşmede şu anlamları taşırlar:

a)"Konsey" deyimini, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi demektir.

b)"Komisyon" deyimini Konseyin Uyuşturucu Maddeler Komisyonu demektir.

c)"Organ" deyimini,1961 Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi uyarınca kurulan Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Kontrol Organı demektir.

d)"Genel Sekreter" Birleşmiş Milletlerin Genel Sekreteri demektir.

e)" Psikotrop Madde" herhangi doğal veya sentetik bir madde, veya cetvel 1,11,111,veya 1V'de adı geçen herhangi bir doğal madde demektir.

f) "Preparasyon" deyimi;

i) Fizik durumu ne olursa olsun, içinde bir yada birkaç, psikotrop madde bulunan bir eriyik veya karışım, yahut

ii) Dozaj şeklinde, bir yada birkaç psikotrop madde demektir.

g) "Cetvel 1", "Cetvel 11", "cetvel 111" ve "cetvel 1V" deyimleri ikinci maddeye uygun olarak, değiştirilmiş ve münasıl şekilde numaralandırılmış, bu sözleşme ekindeki psikotrop maddeler listeleri demektir.

h) "İhraç" ve "İthal" deyimleri kendi anlamları gereğince bir psikotrop maddenin bir Devletten başka bir Devlete fiziken aktarılması demektir.

ı) "İmalat" psikotrop maddelerin elde edilebileceği tüm işlemler demek olup psikotrop maddelerin arıtılması ve diğer psikotrop maddelere dönüştürülmesini de kapsar. Deyim aynı zamanda eczanelerde reçete ile yapılanların dışında kalan preparatların yapılmasını da içine alır.

j) "Kaçakçılık" deyimi, bu sözleşme hükümlerine aykırı psikotrop madde yapımı veya kaçakçılığını demektir.

k) "Bölge" deyimi 28 inci madde uyarınca ve bu sözleşmenin amaçları itibariyle bir Devletin ayrı bir varlık olarak ele alınan herhangi bir bölümü demektir.

İ) "Bina" deyimi, civar araziye de kapsamak üzere yapılar veya yapı bölümleri demektir.

Madde - 2

MADDELERİNİN KONTROLÜNÜN KAPSAMI

1) Tarafların biri veya Dünya Sağlık Örgütü, elinde henüz uluslararası kontrole alınmamış bir maddeye ilişkin bilgiler bulunup, bu bilgilerin o maddenin, sözleşmenin cetvellerinden birine girmesini gerektirebileceği kanısında ise, Genel Sekretere bunu bildirecek ve bu bildirim destekleyici tüm bilgiler gönderecektir. Taraflardan biri veya Dünya Sağlık Örgütü, bir maddenin bir cetvelden diğerine aktarılmasına, ya da cetvellerden çıkarılmasını haklı kılan bilgilere sahipse, bu yöntem aynen uygulanacaktır.

2) Genel Sekreter bu bildirim ve ilgili gördüğü bilgileri Taraflar, Komisyona ve bildirim taraflardan bilinçle yapılmışsa Dünya Sağlık Örgütüne iletacaktır.

3) Böyle bir bildirimle aktarılan bilgiler, 4 üncü fıkra uyarınca cetvel 1 veya cetvel 11'nin kapsamına maddenin alınabileceğini gösterirse, Taraflar, ellerinde bulunan tüm bilgiler ışığında, maddeye uygunluğuna göre, cetvel 1 veya cetvel 11'deki maddelere uygulanan tüm kontrol tedbirlerinin geçici uygulanması olanağını inceleyecektir.

4) Dünya Sağlık Örgütü eğer;

a) Söz konusu maddenin

i) (1) bir bağımsızlık durumu, ve (2) merkezi sinir sistemi uyarımı veya depresyonu sonucu hayal görme veya motor fonksiyonlarda faaliyetlerde veya düşünmede veya davranışta veya kavramada veya ruh durumunda bozukluklara yol açma, veya

ii) Cetvel 1,11,111,yada 1V'teki bir maddeninkilere benzer kötüye kullanmalar ve kötü etkiler doğurabileceğini, ve

b) Maddenin uluslararası kontrol altına alınmasını haklı kılan bir kamu sağlığı sorunu ve bir sosyal sorun olacak kötüye kullanmaya veya kötüye kullanma tehlikesine yol açtığına inandıracak yeterli nedenler bulunduğunu görürse, kötüye kullanılma derecesine veya olasılığına kamu sağlığı ve sosyal sorunun ciddiyet derecesini ve bu maddenin tıbbi tedavideki varsa, bu değerlendirmenin ışığında hangi kontrol önlemlerinin alınmasının uygun olacağına ilişkin önerilerini komisyona gönderecektir.

5) Komisyon, tıbbi ve bilimsel sorunlarında değerlendirmesi kesinlik taşıyan Dünya Sağlık Örgütünden gelen bildirim göz önünde bulundurarak ve ilgili bulunduğu ekonomik, sosyal, yasal, yönetsel ve diğer etkenleri hesaba katarak, maddeyi cetvel 1,11,111 veya 1V'e ekleyebilir. Komisyon Dünya Sağlık Örgütünden veya diğer uygun kaynaklardan, daha ayrıntılı bilgi isteyebilir.

6) 1 inci fıkra uyarınca verilen bir bildirim, cetvellerden birinde zaten kayıtlı bir madde hakkında ise, Dünya Sağlık Örgütü yeni bulgularını, 4 üncü fıkra uyarınca yapılabileceği herhangi yeni bir değerlendirmeyi ve bu değerlendirme ışığında uygun bulunduğu herhangi yeni tavsiyeleri Komisyona iletacaktır. Komisyon, 5 inci fıkra uyarınca Dünya Sağlık Örgütünün ilettiği bilgiyi dikkate alarak ve aynı fıkrada sayılan etkenleri göz önünde bulundurarak, maddeyi bir cetvelden diğerine geçirmeye veya cetvellerden çıkarmaya karar verebilir.

7) Komisyonun bu madde uyarınca aldığı herhangi bir karar, Genel Sekreter tarafından Birleşmiş Milletlere üye tüm Devletlere, bu sözleşmeye taraf, fakat Birleşmiş Milletlere üye olmayan Devletlere, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organ'a bildirilecektir. Böyle bir karar, bildirim tarihinden 180 gün sonra ve bu süre içinde, cetvellerden birine ve maddeye ekleyen bir karar ile ilgili olarak Genel Sekretere, olağanüstü şartlar yüzünden o maddeye sözleşmenin söz konusu cetveldeki maddelere uygulanan tüm hükümlerini uygulayacak durumda olmadığına dair yazılı bir bildirim veren herhangi bir taraf dışındaki taraflar bakımından tamamen yürürlüğe girecektir. Böyle bir bildirim, bu istisnai hareketlerin nedenlerini belirtecektir. Bu bildirimde rağmen, her bir taraf asgari olarak aşağıda sayılı kontrol tedbirlerini uygulayacaktır :

a) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel 1'e eklenen bir madde ile ilgili olarak bildirim veren bir taraf, olanak oranında 7 inci maddede sayılan özel kontrol tedbirlerini dikkate alacak ve o madde ile ilgili olarak

i) Cetvel 11'deki maddeler için 8 inci maddede öngörüldüğü şekilde imalat, ticaret ve dağıtım için lisans isteyecektir.

ii) Cetvel 11'deki maddelerin satımı veya yapılıp satılması için 9 uncu maddede öngörüldüğü şekilde tıbbi reçeteler isteyecektir.

iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir tarafın bu cins bildirimde bulunduğu durumlar dışında, 12 inci maddede öngörülen ihracat ve ithalat ile ilgili yükümlülüklere uyacak.

iv) Cetvel 11'deki maddeler için 13 üncü maddede öngörülen ithalat ve ihracatın yasaklandırılması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklere uyacak .

v) 16 inci maddenin 4 üncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Organ'a istatistiki raporlar sağlayacak ve,

vi) 22 inci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca kabul edilen yasa ve kurallara uygun olmayan hareketlerin önlenmesi için tedbirler alacaktır.

b) Önceden kontrol altında olmayıp, cetvel 11'ye eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir taraf o madde ile ilgili olarak,

i) 8 inci maddeye uygun olarak imalat, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

ii) 9 uncu maddeye uygun olarak mevcudu veya dağıtım için tıbbi reçete gerektirecek,

iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir tarafın bu cins bildirimde bulunduğu haller ithalatla ilgili yükümlülüklerle uyacak,

iv) 13 üncü maddenin ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerle uyacak,

v) 16 ıncı maddenin 4 üncü fıkrasının (a),(c) ve (d) bentleri uyarınca Organ'a istatistiki raporlar verecek ve,

vi) 22 inci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kurallara aykırı hareketlerin önlenmesi için tedbirlere alacaktır.

c) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel 111'e eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir taraf, o madde ile ilgili olarak,

i) 8 inci maddeye uygun olarak imalat, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

ii) 9 uncu maddeye uygun olarak mevcudu veya dağıtım için tıbbi reçete gerektirecek,

iii) Söz konusu madde ile ilgili olarak diğer bir tarafın, bu cins bildirim verdiği haller dışında 12 nci maddede öngörülen ihracatla ilgili yükümlülüklerle uyacak,

iv) 13 üncü maddenin ithalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerine uyacak,

v) 22 inci maddeye uygun olarak yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kurallara aykırı hareketlerin bastırılması için tedbirler alacaktır.

d) Önceden kontrol altında olmayıp cetvel 1V'e eklenen bir madde hakkında böyle bir bildirim veren bir taraf, o madde ile ilgili olarak,

i) 8 inci maddeye uygun olarak yapım, ticaret ve dağıtım için lisans gerektirecek,

ii) 13 üncü maddenin ihracat ve ithalatın yasaklanması ve sınırlandırılması ile ilgili yükümlülüklerine uyacak,

iii) 22 inci maddeye uygun olarak, yukarıda anılan yükümlülükler uyarınca, kabul edilen yasa ve kurallara aykırı hareketlerin önlenmesi için tedbirler alacaktır.

e) Daha sıkı kontrol ve yükümlülükler öngören bir cetvel'e nakledilen bir madde ile ilgili bir bildirim veren bir taraf, asgari olarak, maddenin çıkarıldığı cetvele uygulanan bu sözleşme hükümlerine uygulayacaktır.

8.a) Komisyonun bu maddeye göre aldığı kararlar, Taraflardan herhangi birinin kararını bildirilmesinden sonraki 180 gün içinde yaptığı talep üzerine, Konsey tarafından incelenmeye tabi olacaktır. İncelenme talebi, talebin dayandığı ilgili tüm bilgilerle beraber Genel Sekretere gönderilecektir.

b) Genel Sekreter, incelenme talebi ile ilgili bilgilerin suretleri Komisyona, Dünya Sağlık Örgütüne ve tüm Taraflara gönderecek ve doksan gün içinde görüşlerini sunmaya davet edecektir. Alınan tüm görüşler, incelenmek üzere Konsey'e sunulacaktır.

Konsey Komisyon'un kararını onaylayabilir, değiştirebilir veya bozabilir. Konseyin kararı Birleşmiş Milletlere üye olan tüm Devletlere, üye olmayıp bu Sözleşmeye Taraf olan Devletlere, Komisyon'a Dünya Sağlık Örgütüne ve Organ'a iletilecektir.

d) İnceleme sonuçlanıncaya kadar, 7 inci fıkraya bağlı olarak, Komisyonun ilk kararı yürürlükte kalacaktır.

9) Taraflar, bu sözleşmeye tabu olmayıp psicotrop maddelerin yasadışı yapımında kullanılacak maddelere, uygun olabilecek gözleme tedbirleri uygulamak için olanaklı her çabayı göstereceklerdir.

PREPARASYONLARIN KONTROLÜ İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER

1) Bu maddenin aşağıdaki fıkralarında öngörülen durumlar dışında, bir preparasyon, içerdiği psicotrop maddeye uygulanan aynı kontrol tedbirlerine ve böyle maddeyi birden çok içerdiği durumlarda en sıkı kontrol altında olanına uygulanan tedbirlere tabidir.

2) Cetvel 1'deki maddelerin dışında bir psicotrop maddeyi içeren bir preparasyon, hiç veya çok az kötüye kullanıma tehlikesi arz edecek şekilde düzenlenmişse ve söz konusu madde, kolayca uygulanabilir yollarla kötüye kullanıma elverişli miktarda preparasyondan elde edilemezse, ve böylece preparasyon bir kamu sağlığı sorununa ve sosyal soruna yol açmıyorsa, anılan preparasyon, 3 üncü fıkraya uygun olarak bu sözleşmede öngörülen kontrol tedbirlerinin bazılarında muaf olabilecektir.

3) Bir Taraf, bir preparasyon ile ilgili olarak bir önceki fıkraya göre bir sonuca varırsa, kendi ülkesinde veya kendi bölgelerinden birinde preparasyon aşağıdaki maddelerin gerekleri dışında bu sözleşmede öngörülen kontrol tedbirlerinin herhangi birinden veya tümünden bağımsızlığına karar verebilir.

(a) Madde 8 (Lisanslar), imalatla ilgili kısım .

(b) Madde 11 (Kayıtlar), muaf preparasyonlar da uygulanan kısım

(c) Madde 13 İthalat ve ihracatın yasaklanması ve sınırlandırılması .

(d) Madde 15 (Denetleme), imalatla ilgili kısım,

(e) 16 (Taraflarca sunulacak rapor,) muaf preparasyonlara uygulanan kısmı, ve

(f) Madde 22'Ceza hükümleri), yukarıda sayılan yükümlülükler uyarınca kabul edilen yasa veya kurallara aykırı hareketlerin bastırılması için gerekli olduğu oranda.

Bir Taraf, böyle bir kararı, muaf preparasyonun ad ve terkiğini ve muaf tutulduğu kontrol tedbirlerini Genel sekretere bildirecektir. Genel Sekreter bu bildirim, diğer Taraflar, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organ'a iletilecektir.

4) Bir taraf veya Dünya Sağlık Örgütü muaf bir preparasyon ile ilgili olarak muafliğin kanaatine tümüyle veya kısmen, kaldırılmasını, gerektiren bilgilere sahipse Genel Sekretere bildirecek ve bildirim destekleyecek bilgileri Genel Sekretere sunacaktır. Genel Sekreter böyle bir bildirim ve ilgili gördüğü bilgileri Taraf'lara, Komisyona, ve bildirim taraflardan biri tarafından, yapıldığı durumlarda, Dünya Sağlık Örgütüne bildirecektir. Dünya Sağlık Örgütü Komisyona preparasyonun 2 inci fıkrada belirtilen sorunlarla ilgili değerlendirmesini, varsa preparasyonun muafliğının durdurulması gereken kontrol tedbirleri hakkındaki tavsiyesi ile birlikte sunacaktır. Komisyon, tıbbi ve bilimsel sorunlarda değerlendirmesi kesin olan Dünya Sağlık Örgütü'nün bildirimini göz önünde bulundurarak ve ilgili gördüğü ekonomik, sosyal, yasal yönetsel ve diğer faktörleri hatırla tutarak, preparasyonun kontrol tedbirlerinin herhangi birinde veya tümünden muafliğini sona erdirmeye karar verebilir. Komisyonun bu paragraf uyarınca alınan herhangi bir kararı, Genel Sekreter tarafından Birleşmiş Milletlerin tüm üye Devletlerine, üye olmayıp bu sözleşmeye taraf olan Devletlere, Dünya Sağlık Örgütüne ve Organ'a iletilecektir. Tüm taraflar, Genel sekreter bildirim tarihini izleyen 180 gün içinde söz konusu kontrol veya tedbirlerinden muafliğı sona erdirmek için tedbir alacaktır.

Madde 4

KONTROLÜN KAPSAMI İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER

Cetvel 1'dekiler dışındaki psiko trop maddeler ile ilgili taraflar;

- a) Uluslararası yolcular tarafından kişisel kullanım için az miktarlarda preparasyonların taşınmasına izin verebilirler, ancak her Taraf bu preparasyonların yasal yollardan elde edildiğine dair delil isteme hakkına sahiptir.
- b) Psiko trop maddeler gerçekte kötüye kullanılmayacak veya tekrar elde edilemeyecek bir duruma gelinceye kadar bu sözleşmenin gerektirdiğı kontrol tedbirlerinin uygulanması şartıyla bu gibi maddelerin sanayide psiko trop olmayan madde ve mamullerin yapımı için kullanımına izin verebilirler.
- c) Bu sözleşmenin gerektirdiğı kontrol tedbirlerinin uygulanması şartıyla bu gibi maddelerin, yetkili makam tarafından bu maddeleri bu amaçla kullanmaya açıkça yetkilendirilen kişiler tarafından hayvanların yakalanmasında kullanımına izin verebilirler.

Madde 5

KULLANIMIN TIBBİ VE İLMİ AMAÇLARLA SINIRLANDIRILMASI

- 1) Taraf olan bir Devlet, cetvel 1'deki maddelerin kullanımını 7 inci maddede öngörüldüğü şekilde sınırlandıracaktır.
- 2) Taraf olan her Devlet 4 üncü maddede öngörülen durumlar dışında cetvel 2,3 ve 4'deki maddelerin yapımını ihracatını, ithalatını, dağıtımını ve stoklarını ticaretini, kullanımını ve elde bulundurulmasını, uygun gördüğü tedbirlerle tıbbi ve bilimsel amaçlarla sınırlandıracaktır.
- 3) Tarafların yasalara dayanmadığı sürece cetvel 11,111 ve 1V'deki maddelerin elde bulundurulmasına izin vermemeleri arzuya şayandır.

Madde 6

ÖZEL YÖNETİM

Bu Sözleşmenin hükümlerine uygulama amacıyla, Taraf olan her Devletin uyuşturucu maddelerin kontrolü hakkındaki Sözleşmelerin hükümleri uyarınca kurulan özel yönetimin aynı olabilecek veya bununla yakın işbirliği durumunda çalışabilecek veya bununla yakın işbirliği durumunda çalışabilecek bir özel yönetim kurması ve sürdürmesi arzu edilir.

Madde 7

CETVEL 17DEKİ MADDELER İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER

Cetvel 1'deki maddeler ile ilgili olarak Taraflar :

- a) Gereğince yetkilendirilmiş kişilerce, kendi Hükümetlerinin doğrudan kontrolü altında olan veya Hükümetin açıkça onayladığı, tıbbi veya bilimsel kuruluşlarda bilimsel ve çok sınırlı tıbbi amaçlar için kullanımı dışında tüm kullanımını yasaklayacaktır,
- b) Yapım, ticaret, dağıtım ve elde bulundurmanın özel bir lisansa veya evvelce verilmiş bir yetkiye bağlı olmasına gerektirecek,
- c) (a) ve (b) fıkralarında sözü edilen uğraş ve eylemlerin yakın gözetimini sağlayacaklar
- d) Gereğince yetkilendirilmiş kişiye verilecek miktarı, yetkilendirilmiş olduğu amaç için gerekli miktarlarla sınırlandıracaklar;
- e) Tıbbi ve bilimsel görevler ifa eden kişilerin maddelerin elde edilmesi ve kullanımlarının ayrıntıları ile ilgili tutanaklar tutmalarını gerektirecekler ve bu tutanaklar, içlerindeki en son kullanım tarihinden sonra en az iki yıl saklayacaklar, ve
- f) Hem ihracatçı hem ithalatçı, ihraç ve ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamları tarafından bu amaçla açıkça yetkilendirilen diğer kişi veya kuruluşlar olduğu durumlar dışında ihracat ithalatı yasaklayacaklardır,cetvel 11'deki maddeler için ihracat ve ithalat yetkileri hakkındaki 12 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki şartlar,cetvel 1'deki maddelere de uygulanacaktır.

Madde 8

LİSANSLAR

1) Taraflar, cetvel 11,111 ve 1V'deki sayılan maddelerin imalat, ticaret (İhracat ve ithalat ticareti dahil olmak üzere) ve dağıtımının lisansa veya diğer benzeri kontrol tedbirlerine bağlayacaklardır.

2) Taraflar

a) 1 inci fıkrada söz konusu maddelerin imalatı, ticareti (İhracat ve ithalat ticareti dahil olmak üzere) ve dağıtımını ile görevli veya ilgilenen, gerektiği şekilde yetkilendirilmiş kişi veya kuruluşları kontrol edecektir.

b) Bu gibi imalat ticaret ve dağıtımının yapılabileceği kuruluş ve yapıları lisans veya benzeri kontrol tedbiri altında kontrol edecektir.

c) Bu gibi kuruluş ve yapılar ile ilgili olarak, hırsızlık veya stokların diğer yollara saptırılmasını engellemek için güvenlik tedbirleri alınmasını sağlayacaklardır.

3) Bu maddenin lisansa bağlama veya diğer benzeri kontrol tedbirleri ile ilgili 1 ve 2 inci fıkra hükümlerinin, tıbbi veya bilimsel görevler yapmak için yetkilendirilen ve bu görevleri yapmakta olan kişilere uygulanması gerekmez.

4) Taraflar, bu sözleşmeye uygun olarak lisans alan veya bu maddenin 1 inci fıkrası veya 7 inci maddenin (b) bendi uyarınca başka suretli yetkilendirilen tüm kişilerin, bu sözleşme uyarınca yürürlüğe konan yasa ve kuralların hükümlerinin etkili, ve kesin uygulanmasına yeterince ehliyetli olmalarını sağlayacaklardır,

Madde -9

REÇETELER

1) Taraflar kişilerin gereğince yetkilendirildikleri tedavi veya bilimsel görevleri dolayısıyla bu maddeleri yasal yollar ile elde edebilecekleri, kullanabilecekleri, dağıtabilecekleri veya uygulayabilecekleri durumlar dışında, Cetvel 11,111, ve 1V'deki maddelerin kullanılmak üzere ancak doktor reçetesiyle kişilere verilmesini veya dağıtılmasını sağlayacaklardır.

2) Taraflar, Cetvel 11,111 ve 1V'deki maddeler için yazılan reçetelerin yerinde uygulanmasına göre verilmeleri için ve özellikle reçetelerin kaç kez yenilenebileceklerini ve geçerlilik süresini, kamu sağlığının ve çıkarının korunmasını sağlayacak bir düzene bağlamak için gerekli tedbirleri alacaklardır.

3) 1inci fıkrayı dikkate almaksızın bir Taraf kendi düşüncesince mahalli durumların gerektirdiği halde ve kendi öngördüğü şartlar altında tutanak tutmak da dahil olmak üzere lisanslı eczacıları ve ülkesinde veya ülkenin bir bölümünde kamu sağlığıyla sorumlu makamlarca atanmış lisanslı perakende dağıtıcıları, kendi takdirlerine bağlı olarak reçetesiz olağanüstü durumlarda kişiler tarafından tıbbi amaçlarla kullanılmak üzere, az miktarlarda ve Taraflarca belirtilen sınırlar dahilinde Cetvel 111 ve 1V'deki maddeleri sağlamaya yetkili kılabilir.

Madde - 10

PAKETLERDEKİ İHTARLAR VE REKLAM

1) Taraf olan her Devlet, Dünya Sağlık Örgütü'nün ilgili tüm kurallarını ve tavsiyelerini dikkate alarak, kullananın güvenliği için gerekli olan, ikaz ve ihtarları da kapsayan kullanım güvenliği için gerekli olan, ikaz ve ihtarları da kapsayan kullanım yönetmenliğinin, uygulama olanağı olduğu yerde psikotrop maddelerin perakende paket etiketinde ve her türlü koşulda paket içindeki prospektüslerde belirtilmesine sağlayacaktır.

2) Taraf olan her Devlet, kendi anayasası hükümlerini de dikkate almak suretiyle bu gibi maddelerin kamuya reklamının yapılmasını yasaklayacaktır.

Madde 11

KAYITLAR

1) Taraflar, Cetvel 1'deki maddeler ile ilgili olarak, yapımcılarını ve 7 inci maddeye göre bu maddelerin ticaret ve dağıtımına yetkili tüm diğer kişilerin, Taraf olan her devlet tarafından belirlenecek şekilde yapılan miktarları stoklarda bulundurulmuş miktarları ve her alım ve dağıtım için, miktar, tarih, sağlayan ve alan kişileri gösteren ayrıntılı kayıtlar tutmalarını sağlayacaktır.

2) Taraflar, Cetvel 11 ve 111'deki maddeler ile ilgili olarak, yapımcıların toptancıların, ihracatçı ve ithalatçıların Taraf olan her devlet tarafından belirlenen biçimde, imal edilen miktarların ayrıntılarını ve her alım ve dağıtım için miktar, tarih, sağlayan ve alan kişilerin ayrıntılarını gösteren kayıtlar tutmalarını sağlayacaklardır.

3) Taraflar, Cetvel 11'deki maddeler ile ilgili olarak, perakendicilerin hastane tedavisi ve bakım kuruluşlarının ve bilimsel kuruluşların, Taraf olan her devlet tarafından belirlenen şekilde her alım ve dağıtım için miktar, tarih, sağlayan ve alanların ayrıntılarını gösteren kayıtlar tutmalarını sağlayacaklardır.

4) Taraflar, uygun yollardan ve ülkelerinde, geçerli profesyonel ve ticari uygulamaları göz önünde tutularak Cetvel 111'deki maddelerin perakendecileri, hastane tedavisi ve bakım kuruluşları tarafından alım ve dağıtımları ile ilgili bilgilerin kolaylıkla elde edilebilir olmasını sağlayacaklardır.

5) Taraflar, Cetvel 1V'deki maddeler ile ilgili olarak imalatçıların, ihracatçıların ve ithalatçıların, Taraf olan her devlet tarafından belirlenen şekilde, yapılan ihracat ve ithal edilen miktarları gösteren kayıtlar hazırlanmalarını sağlayacaklardır.

6) Taraflar, 3 üncü maddenin 3 üncü fıkrası uyarınca bağışık tutulan preparasyonların imalatçıların, muaf preparasyonun yapımında kullanılan her psikotrop maddenin miktarı ve bunlardan yapılan bağışık preparasyonun niteliği, toplam miktar ve ilk dağıtım hakkında kayıt hazırlamalarını sağlayacaklardır.

7) Taraflar, 16 ıncı maddede söz konusu raporlar için gerekli olan, bu maddede sözü edilen kayıt ve bilgilerin en az 2 sene saklanmalarını sağlayacaklardır.

Madde - 12

ULUSLARARASI TİCARET İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

1.a) Cetvel 1 veya 11'deki maddelerin ihracat veya ithalatına izin veren her Taraf, bir veya daha fazla maddeden meydana gelmiş olmasına bakmaksızın her ithalat ve ihracat için alınması gereken, Komisyon tarafından saptanacak bir formülür üzerinde, ayrı bir ihracat veya ithal yetki belgesi isteyecektir.

b) Bu yetki belgesi, Cetveldeki maddenin, uluslararası patent olmayan adını veya böyle bir isim yoksa, sıfatını, ihracat veya ithal edilecek miktarın, ecza biçimini ihracatçı ve ithalatçısının ad ve adresini, ve ihracat ve ithalatın yürürlüğe konması gereken süreyi belirtecektir. Madde bir preparasyon şeklinde ihracat veya ithal edilecekse preparasyonun varsa adı da ek olarak belirtilecektir. İhracat yetki belgesi ayrıca ithal yetki belgesinin sayısını ve tarihini ve bunu veren makamda belirtecektir.

c) Bir ihrac yetki belgesi vermeden taraflar, ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamı tarafından verilen ve bahse konu madde veya maddelerin ithalatının uygun bulunduğunu onaylayan bir ithal yetki belgesi talep edeceklerdir ve yetki belgesi, ihrac yetki belgesi için müracaat eden kişi veya kuruluş tarafından ibraz edilecektir.

d) İhrac yetki belgesinin bir sureti her sevkiyatın beraberinde olacak ve ihrac yetki belgesini çıkaran Hükümet bir suretini ithal eden ülke veya bölgenin Hükümetine gönderecektir.

e) İthal eden ülke veya bölgenin Hükümeti, ithalat işlemi yerine getirildiği zaman, ihrac yetki belgesini, gerçekten ithal edilen miktarı belirten bir onayla, ihrac eden ülke veya bölgenin Hükümetine geri verecektir.

2.a) Taraflar, Cetvel 111'deki maddelerin her ihracatı için ihracatçıların Komisyon tarafından saptanacak bir formüler üzerinde, aşağıdaki bilgileri içeren bir beyannameyi üç nüsha halinde hazırlamalarını isteyecektir.

i) İhracatçı ve ithalatçının ad ve adresi

ii) Firmalara ait olmayan uluslararası ismi veya böyle bir isim yoksa, cetveldeki maddenin tarifi,

iii) Maddenin ihrac edildiği miktar ve ecza biçimi ve preparasyon şeklinde ise, preparasyonun varsa adı ve

iv) Gönderme tarihi.

b) İhracatçıların, ülke veya bölgelerin yetkili makamlarına beyanmenin iki örneğini vereceklerdir. Üçüncü örneği sevk edilecek maddeye iliştilirilecektir.

c) Topraklarından Cetvel 11'deki bir madde ihrac edilen bir taraf, mümkün olduğu kadar çabuk, fakat sevkiyat tarihinden sonraki 90 gün aşmayacak şekilde iadeli taahhütlü olarak, ihracatçıdan alınan beyanın bir örneğini ithal eden ülke veya bölgenin yetkili makamlarına gönderecektir.

d) Taraflar, sevkiyat alındığında, ithalatçının sevkiyatla beraber gelen örneği, alınan miktar veya alınış tarihini belirtecek şekilde gereğince tasdik ettirerek ülkesinin veya bölgesinin yetkili makamlarına iletmesini isteyebilirler.

3) Cetvel 1 ve 11'deki maddeler ile ilgili olarak aşağıda ek hükümler uygulayacaklardır.

a) Taraflar serbest liman ve bölgelerde, daha sıkı tedbirler alabilme hakları baki kalmak kaydıyla, topraklarının diğer kısımlarında uygulanan denetim ve kontrolü uygulayacaktır.

b) Sevkiyatlarının bir posta kutusuna veya ihrac yetki belgesinde belirtilen kişiden başka bir kişinin banka hesabına ihracı yasaklanacaktır.

c) Cetvel 1'deki maddelerin gümrük antrepolarına gönderme şeklinde ihracatı yasaktır. Cetvel 11'deki maddelerin gümrük antrepolarına gönderilerek ihracatı ithal eden ülkenin Hükümeti ihrac müsaadesi için müracaat eden kişi veya kuruluşun ibraz ettiği ithal yetki belgesinde, sevk olunan emtianın bir gümrük antreposuna konulmak üzere ithal olunduğunu bildirmedeği takdirde yasaktır. Bu durumda, ihrac yetki belgesinde sevkiyatın bu amaçla yapıldığı belirtilecektir. Malın antrepodan her çekilişi, antrepo üzerinde yetkisi olan makamlarca verilecek bir müsaade gerektirecek ve mal yabancı yabancı bir ülkeye gidecekse, bu sözleşmedeki anlamına uygun yeni bir ihracat olarak işlem görecektir.

d) İhrac yetki belgesi beraberinde olmaksızın bir Taraf topraklarına giren veya çıkan mallar, yetkili makamlar tarafından alıkonacaktır.

e) Bir Taraf kendi yetkili makamlarına sevkiyat için ihrac yetki belgesinin bir örneği ibraz edilmediği takdirde, herhangi bir maddenin diğer bir ülkeye sevkiyatının kendi topraklarından geçmesine, sevk edilen emtia taşındığı ulaşım aracından çıkarılsın veya çıkarılmasın, izin vermeyecektir.

f) Maddelerin geçmesine izin verilen ülke veya bölgenin yetkili makamları sevkiyatın beraberindeki ihrac yetki belgesinde belirtilen başka bir ülkeye saptırılmasını, sevkiyatın geçmekte olduğu, ülke veya bölge hükümeti bu sapmayı onaylamadığı takdirde, önlemek için gerekli tüm tedbirleri alacaktır. Geçiş ülke veya bölgesinin Hükümeti, her yol değiştirme isteğini geçiş ülke veya bölgesinden yeni ülke veya bölgeye yapılan bir ihracat olarak kabul edecektir. Yol değişimi onaylandığı takdirde, geçiş ülke veya bölgesi ve mali ilkönce ihrac etmiş olan ülke veya bölge arasında 1 inci fıkranın (e) bendi hükümleri uygulanacaktır.

g) Transit halinde veya gümrük depolarında muhafaza edilen maddeler terkinini değiştirecek herhangi işleme tabi tutulamazlar. Ambalajları yetkililerin izni alınmadan değiştirilemez.

h) Maddelerin bir Tarafın topraklarından geçişi ile ilgili (e)'den (g)'ye kadarki bentler hükümleri, söz konusu mal geçiş ülke veya bölgesine eniş yapmayan uçaklarla yapıldığı durumlarda uygulanmaz .Uçak transit olarak geçilen ülke veya bölgeye iniş yaparsa bu hükümler durumun gerektirdiği ölçüde uygulanacaktır.

ı) Bu fıkra hükümleri herhangi bir tarafın geçiş halindeki maddeler üzerinde kullanabileceği kontrolü sınırlandıran herhangi bir uluslararası anlaşmanın hükümlerini ihlal etmez.

Madde - 13

İHRACAT VE İTHALAT YASAKLANMASI VE SINIRLANDIRILMASI

1) Bir taraf, Genel sekreterin aracılığı ile tüm diğer taraflar, bildiriminde belirttiği, Cetvel 11 -111 veya 1V'deki bir veya birkaç maddenin ülkesine veya bölgelerinden birine ithalini yasakladığını bildirebilir. Bu gibi bir bildiri, Cetvel 11,111 veya 1V'de gösterildiği şekilde maddenin adını belirtecektir.

2) Bir taraf 1 inci fıkra uyarınca bir yasaklama bildirimini almışsa, bildirimde belirtilen maddelerden birinin, bildirim gönderen Tarafın ülkesine veya bölgelerinden birine ihrac edilmesini önlemek için tedbirler alacaktır.

3) Önceki fıkraların hükümlerine bakmaksızın, 1 inci fıkra uyarınca bildirim vermiş olan bir Taraf, söz konusu maddelerin veya bu maddeleri içeren preparasyonlar her defasında ayrı verilen özel ithal yetki belgesiyle, belirli miktarda ithaline izin verebilir.

İthal eden ülkenin belgesi veren makamı, ihrac eden ülke veya bölgenin yetkili makamına, ithalatçı ve ihracatçının ad ve adresini gösteren özel ithal belgesinden iki örneği gönderecek, bunun üzerine ithalatçı ülke veya bölgenin yetkili makamı ihracatçının sevkiyat yapmasına izin verebilecektir.İhracatçı ülke veya bölgenin yetkili makamlarınca gereğince onaylanmış ithal müsaadesini bir örneği mallarla birlikte gönderecektir.

Madde - 14

PSİKOTROP MADDELERİN, GEMİ, UÇAK VE ULUSLARARASI TRAFİKTE ÇALIŞAN DİĞER KAMU TAŞITLARININ İLK YARDIM ÇANTALARINDA TAŞINMASI İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER

1) Sefer veya yolculuk sırasında, ilk yardım amaçları için veya ivedi olaylar karşısında gerekli olabilecek sınırlı miktardaki, Cetvel 11,111 veya 1V'de bulunan maddelerin gemiler, uçaklar veya uluslararası trenler ve otobüsler gibi diğer uluslararası kamu taşıtlarıyla yapılacak uluslararası ulaşımı bu sözleşmede öngörülen anlamda ihracat, ithalat veya bir ülkeden geçiş sayılmayacaktır.

2) 1 inci fıkrada anılan maddelerin uygunsuz kullanımına veya kanun dışı amaçlara yöneltilmelerine engel olmak için; taşıtların kayıtlı bulunduğu ülke tarafından uygun güvenlik tedbirleri alınacaktır.

Komisyon, ilgili uluslararası örgütlere danışarak bu gibi tedbirleri tavsiye edecektir.

3) 1 inci fıkra hükümetlerine uygun olarak gemiler, uçaklar veya uluslararası trenler ve otobüsler gibi diğer uluslararası kamu taşıtlarıyla nakledilen maddeler, yetkili yöresel makamların, bu araçları içinde, araştırma, denetleme ve diğer kontrol işlemlerinde bulunmak hususundaki haklarını saklı olması şartıyla bu araçların kayıtlı bulunduğu ülkenin yasa, tüzük, izin ve ruhsatnamelerine bağlıdır. Bu gibi maddelerin acil vakalarda kullanılması, 9 uncu maddenin 1 inci fıkrası hükümlerini aykırı ad olunmayacaktır.

Madde - 15

TEFTİŞ

Taraflar, psikotrop madde yapımcıları, ihracatçıları, ithalatçıları ve toptancıları ve perakendecileri ve bu gibi maddeleri kullanan tıbbi ve bilimsel kuruluşlar için bir denetim sistemi sürdürecektir. Bina ile stok ve kayıtlarının gerekli görüldüğü kadar sık şekilde teftişi için gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde - 16

TARAFLARCA VERİLECEK RAPORLAR

1) Taraflar, Genel Sekretere, Komisyonun görevlerini yapabilmesi için gerekli görerek talep ettiği bilgileri ve özellikle kendi topraklarına sözleşmenin uygulanması ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri de kapsayan yıllık bir rapor vereceklerdir.

a) Psikotrop maddeler ile ilgili yasa ve kurallarındaki önemli değişiklikler, ve

b) Kendi bölgeleri içinde psikotrop maddelerin kötüye kullanılması ve kaçakçılığındaki belli başlı gelişmeler.

2) Taraflar, ayrıca Genel Sekreter 7 inci maddenin (f) bendinde 13 üncü maddede ve 13 üncü maddenin 3 üncü fıkrasında bahsedilen hükümet makamlarının ad ve adreslerini bildireceklerdir. Bu bilgi Genel Sekreter tarafından tüm taraflara iletilecektir.

3) Taraflar, aşağıdaki nedenlerden dolayı önemli saydıkları herhangi bir psikotrop madde kaçakçılığını veya bu gibi kaçakçılıkta yakalanan maddeleri bildiren bir raporu olaydan sonraki mümkün olan en kısa süre içinde Genel Sekretere vereceklerdir.

- a) Ortaya çıkan yeni eğilimler,
 - b) Söz konusu miktarlar,
 - c) Bu maddelerin elde edildikleri kaynakların aydınlanması, veya
 - d) Kaçakçılar tarafından kullanılan yöntemler,
- raporun örnekleri 21 inci maddenin (b) bendi uyarınca taraflara tebliğ edilecektir.

4) taraflar, Organ'a Organ tarafından hazırlanan formlara uygun olarak,

- a) Cetvel 1 ve 11'deki her madde ile ilgili olarak, her ülke veya bölgede imal edilen, ihraç veya ithal edilen miktarlar ve yapımcılar tarafından elde tutulan stoklar hakkında;
- b) Cetvel 111 ve 1V'deki her madde ile ilgili olarak imal edilen miktarlar ve ihraç ve ithal edilen toplam miktarlar hakkında,
- c) Cetvel 11, ve 111'deki her madde ile ilgili olarak, bağışık preparasyonların yapımında kullanılan miktarlar hakkında; ve
- d) Cetvel 1'deki maddelerin dışındaki her madde ile ilgili olarak, 4 üncü maddenin (b) bendi uyarınca sınayi amaçlarla kullanılan miktarlar hakkında, yıllık istatistik raporları sunacaklardır.

Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde zikredilen yapım miktarları, imal edilen preparasyonların miktarını kapsamaz.

5) Herhangi bir taraf Organ'ın isteği üzerine, Cetvel 111 ve 1V'deki her bir maddenin her ülke veya bölgeye ihraç veya buralardan ithal edilen miktarlarının sonraki sayfaları ile ilgili ek istatistik bilgileri Organ'a verecektir. Söz konusu taraf, bu fıkra uyarınca vaki bilgi isteğini ve verilen bilgileri Organ'ın gizli tutmasını talep edebilir.

6) Taraflar 1 inci ve 4 üncü fıkralarda söz konusu bilgileri Komisyon'un veya Organ'ın talep edebileceği şekilde ve tarihlerde sağlayacaktır.

Madde - 17

KOMİSYONUN GÖREVLERİ

- 1) Komisyon, bu sözleşmenin amaçlarına ve hükümlerini uygulanmasına yönelik tüm sorunları inceleyebilir ve bunlarla ilgili tavsiyelerde bulunabilir.
- 2) Komisyon'un 2 inci ve 3 üncü maddelerde öngörülen kararları, Komisyon üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla alınacaktır.

Madde 18

ORGANIN RAPORLARI

1) Organ, çalışmalarıyla ilgili olarak, Organ'ın gözlem ve tavsiyeleri ile beraber elindeki istatistiki bilgilerin bir incelemesini ve gerektiğinde, eğer varsa Hükümetler tarafından verilen veya Hükümetlerden istenen açıklamanın bir değerlendirilmesini kapsayan yıllık raporlar hazırlayacaktır. Organ, gerekli gördüğü kadar ek rapor hazırlayabilir . Raporlar Komisyon aracılığıyla Konsey'e sunulacaktır; Konsey uygun bulursa uygun bulunduğu görüşü ileri sürebilir.

2) Organ'ın raporları taraflara iletilecek ve bilahare Genel Sekreter tarafından yayınlanacaktır. Taraflar bunları sınırsız dağıtımına müsaade edeceklerdir.

Madde - 19

SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINI SAĞLAMAK ÜZERE ORGAN TARAFINDAN ALINACAK TEDBİRLER

1)a) Organ, Hükümetler tarafından Organ'a sunulan veya Birleşmiş Milletler Organları tarafından verilen bilgileri incelenmesi sonucunda, bir ülke veya bölgenin bu sözleşme hükümlerini uygulamaması nedeniyle sözleşmenin amaçlarının ciddi bir şekilde tehlikeye düştüğünü görecektir, söz konusu ülke veya bölge hükümetlerinden açıklama istemek hakkına sahip olacaktır. Organ, tarafların, Konseyin ve Komisyonun dikkatini aşağıda (c) bendinde zikredilen soruna çekme hakkı saklı kalmak kaydıyla, bu bent uyarınca ortaya çıkan bilgi istemini veya bir hükümet tarafından verilen açıklamayı gizli tutacaktır.

b) Organ (a) bendi uyarınca harekete geçtikten sonra, gerekliliğine inanırsa, ilgili hükümetin bu sözleşme hükümlerini uygulanması için bu durumda gerekli görülen tedbirleri alması için çağrıda bulunabilir.

c) Organ, ilgili hükümetin (a) bendi uyarınca talep edilen yeterli açıklamayı yapmadığına inanırsa veya (a) bendi uyarınca talep edilen tedbirleri almadığını görürse, bu soruna tarafların, Konseyin ve Komisyon'un dikkatini çekebilir.

2) Organ, 1 inci maddenin (c) bendine uygun olarak bir soruna tarafların, Konseyin ve Komisyon'un dikkatini çekerken, böyle bir hareketin gerekli olduğuna inanırsa, ya belirli bir süre için ya da ülke veya bölgedeki durumdan tatmin oluncaya kadar, tarafların ilgili ülkeden veya ülkeye belirli psikotrop maddelerin ihracatını, ithalatını veya ikisini de durdurmalarını tavsiye edebilir. İlgili Devlet sorunu Konseyin önüne getirebilir.

3) Organ, bu madde hükümlere uyarınca işleme konulan herhangi bir sorunla ilgili bir raporu yayınlama ve konseye iletme hakkını haiz olacaktır. Konsey, yayınlanan raporu taraflara ulaştıracaktır. Eğer kurul raporda bu maddeye göre alınmış bir kararı veya konu ile ilgili herhangi bir bilgiyi yayınlarsa, ilgili hükümetin istemi üzerine bu hükümetin görüşünü de ayrı raporda yayınlayacaktır.

4) Herhangi bir sorunda Organ'ın bu madde uyarınca yayınlanan bir kararı oy birliği ile alınmamış ise, azılığın görüşleri de belirtilecektir.

5) Herhangi bir Devlet kendisini doğrudan doğruya ilgilendiren bir sorun bu madde uyarınca Organ'ın bir toplantısında görüşülürken, bu toplantıda temsil edilmeye çağrılacaktır.

6) Organ'ın bu madde uyarınca alınan kararları, Organ'ın tüm üye sayısının üçte iki çoğunluğu ile olacaktır.

7) Herhangi bir tarafça, 2 inci maddenin 7 inci fıkrası uyarınca alınan bir karar sonucu, bu sözleşmenin amaçlarının ciddi olarak tehlikeye düştüğünü Organ'ın gözlediği durumlarda da yukarıdaki fıkraların hükümleri uygulanacaktır.

Madde - 20

PSİKOTROP MADDELERİN KÖTÜYE KULLANILMASINA KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

1) Taraflar, psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasını önleyebilecek ve ilgili kişilerin, erken teşhis, tedavi, eğitim, tedavi sonrası bakım, readaptasyon ve toplumla yeniden kaynaşmalarını sağlayacak bütün tedbirleri alacaklar ve bu amaca yönelik çabalarında eşgüdüm sağlayacaklardır.

2) Taraflar, olanaklar ölçüsünde, psikotrop maddeleri kötüye kullanan kişilerin tedavisi, tedavi sonrası bakımı readaptasyonu ve toplumla yeniden kaynaşmalarını sağlamak için personel personel yetiştirilmesini geliştireceklerdir.

3) Taraflar, meslek uygulamasında ihtiyaç duyan kişilere, psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasının ve önlenmesinin ortaya çıkardığı sorunlara ilişkin bilgi edinmeleri için yardım edecekler, ve bu maddelerin kötüye kullanılmasının geniş ölçüde yayılmasında endişe duyulduğu hallerde bilgileri kamu oyuna da duyuracaklardır.

Madde - 21

KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE

Taraflar, anayasal, yasal ve yönetsel sistemlerin göz önünde bulundurarak;

a) Kaçakçılığa karşı ulusal ölçüde önleyici tedbirlerin karşı koyma çalışmalarının koordinasyonunu sağlayacaklardır; bu amaçla koordinasyonu yürütme ile görevli uygun bir kuruluşun taraflarca saptanması da yararlı olacaktır.

b) Kaçakçılığa karşı koymada birbirlerine karşılıklı yardımda bulunacaklar ve özellikle diplomatik yollardan veya bu amaçla Taraflarca belirlenecek yetkili makamlar aracılığıyla, diğer ilgili taraflara derhal, bir kaçakçılık veya yakalama olayı ile ilgili olarak 16 ıncı madde uyarınca Genel Sekretere gönderilen herhangi bir raporun örneğini vereceklerdir.

c) Kaçakçılığa düzenli bir biçimde karşı koyabilmek üzere aralarında ve üyesi buldukları yetkili uluslararası örgütlerle sıkı bir iş birliğinde bulunacaklardır.

d) İlgili kuruluşlara ait uluslararası işbirliğinin süratle gerçekleşmesini sağlayacaklardır.

e) Ciddi bir davanın izlenmesinde ülkeler arasında hukuki belge alışverişi yapıldığı takdirde, bu belgelerin taraflarca belirlenecek mahkemelere süratle erişmesini sağlayacaklardır, bu hüküm Tarafların hukuki belgelerin diplomatik yoldan gönderilmelerini isteme haklarını haleldar etmez.

Madde - 22

CEZAI HÜKÜMLER

1.a) Kendi anayasal sınırlanmaları ile bağılı kalmak kaydıyla, her Taraf bu sözleşmeye göre mevcut yükümlülöklere uyarınca kabul edebilir yasa veya kurala aykırı herhangi bir fiil bilerek işlediğı zaman cezayı gerektiren bu suç olarak kabul edecek ve ciddi suçlara uygun bir cezaya özellikle hapis ve özgürlükten mahrumiyet cezalarına çarptırılmalarını sağlayacaktır.

b) Yukarıdaki alt paragrafa rağmen psikotrop maddeleri kötüye kullananlar bu tür suçlar işlediklerinde, Taraflar mahkumiyet veya cezaya bir alternatif olarak veya cezaya ek olarak bu kötüye kullananların tedavisi eğitimi tedavisi sonrası bakımı rehabilitasyonu ve 20 inci maddenin 1 inci paragrafı uyarınca topluma yeniden kaynaşmaları için gerekli tedbirleri alabilirler.

2) Bir tarafın anayasal sınırları, hukuk sistemi ve ulusal yasalarına tabi olmak kaydıyla;

a)(i) 1 inci fıkraya göre suç olarak tanımlanan bir dizi birbirleriyle ilgili fiiller değışik ölkelerde yapılmışsa bunların her biri kendi başına bir suç addedilecektir.

(ii) Söz konusu suçlardan herhangi birine kasten katılmak, suç işlemek amacıyla birleşmek veya anlaşmak veya suç işlemeye girişmek ve bu maddede söz konusu suçlarla ilgili olarak kasten yapılan hazırlık çalışmaları ile parasal işlemler, 1 inci fıkrada öngörölen cezaları gerektiren birer suç teşkil edecektir.

(iii) Bu suçlar için yabancı ölkelerde hükmolunan mahkumiyet kararları, sabıka teşkil amacıyla göz önüne alınacaktır; ve

(iv) Yukarıda sözü edilen ağır suçlar, bunları işleyenler vatandaş veya yabancı olsun, suçun ölkesi üzerinde işlendiğı tarafça veya iade isteminin vaki olduğı tarafın mevzuatı gereğince suçlunun geri verilmesi kabul edilmiyorsa ve söz konusu suç önceden kovuşturulmamış ve yargılanmamışsa, suçlunun toprakları üzerinde bulunduğı Tarafça kovuşturulacaktır.

b) 1 inci fıkraya ve 2 inci fıkranın (a) (ii) bendinde söz konusu suçların, Tarafların arasında imzalanmış veya imzalanacak olan suçluların geri verilmesi anlaşması hükümlerine göre geri vermeyi gerektiren bir olay sayılması ve suçluların geri verilmesini bir anlaşmaya veya mütekabiliyete bağlamayan tarafların kendi aralarında geri verme durumu olarak kabul olunması arzu edilmektedir; şu kadar ki; geri verme kendisine geri verme istemi yapılan Tarafın mevzuatı uyarınca uygulanacak ve sözü geçen Taraf yetkili makamları suç yeter derecede ağır saymadıkları takdirde suçlunun tutuklanmasını veya geri verilmesini red hakkına sahip olacaklardır.

3) 1 inci ve 2 inci fıkralarda sözü geçen suçlulardan herhangi birinin işlenmesinde kullanılan veya kullanılması düşünölen herhangi bir psikotrop madde veya diğeri madde ve her türlü malzeme zapt ve müsadereye tabi olacaktır.

4) Bu madde hükümleri, yetki konusunda ilgili Tarafın ulusal yasaları hükümlerine tabi olacaktır.

5) Bu maddenin hiçbir hükmü, sözkonusu suçların bir tarafın ulusal yasalarına uygun olarak tanımlanması, yargılanması ve cezalandırılması gerektiğı ilkesine aykırı olmayacaktır.

Madde - 23

BU SÖZLEŞMENİN GEREKTİRDİĞİNDEN DAHA SIKI KONTROL TEDBİRLERİNİN UYGULANMASI

Taraflar kamu sağlığı ve güvenliğinin korunması amacıyla gerekli gördüklerinde bu sözleşmede öngörülenden daha sıkı veya şiddetli kontrol tedbirleri kabul edebilirler.

Madde - 24

ULUSLARARASI ORGANLARIN SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNİ UYGULARKEN YAPTIKLARI MASRAFLAR

Komisyonun ve Organın bu Sözleşme uyarınca kendi görevlerini yerine getirirken, yaptıkları masraflar; Genel kurul tarafından alınacak kararla Birleşmiş Milletler tarafından karşılanacaktır. Birleşmiş Milletlere üye olmayan taraflar, bu masraflara Genel Kurulun uygun bulunduğu ve bu Tarafların, Hükümetleri ile müzakereden sonra zaman zaman belirlediği miktarlarda katkıda bulunacaklardır.

Madde - 25

GİRİŞ, İMZA, ONAY VE KATILMA USULÜ

1) Birleşmiş Milletler üyeleri, Birleşmiş Milletlere üye olmayıp Birleşmiş Milletlerin bir İhtisas Kuruluşunun veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın üyesi olan Devletler veya Uluslararası Adalet Divanı Tüzüğüne Taraf olanlar, ve Komisyon tarafından davet olunan herhangi bir diğer Devlet, bu Sözleşmeyi :

a) İmzalayarak; veya

b) Onaya bağlı olmak üzere imzaladıktan sonra onaylayarak; veya

c) Katılarak

Taraf olabilir.

2) Sözleşme 1 Ocak 1972 tarihine kadar, o gün de dahil olmak üzere, imzaya açık olacaktır. Bu tarihten sonra katılmaya açık kalacaktır.

3) Onay veya katılma belgeleri Genel Sekretere devdi olunacaktır.

Madde - 26

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

- 1) Sözleşme, 25 inci maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçen devletlerden kırk devlet tarafından onay kaydı olmaksızın imzalandıktan veya onay veya katılma belgelerini tevdiinden sonraki doksanıncı gün yürürlüğe girecektir.
- 2) Bir evvelki fıkrada sözü geçen son imza veya tevdi olayında sonra ihtirazi kayıtsız, imzalayan veya onay veya katılma belgesi tevdi eden herhangi bir diğer Devlet için Sözleşme, imza veya onay veya katılma belgesinin tevdi tarihini izleyen doksanıncı gün yürürlüğe girecektir.

Madde - 27

ÜLKELERE GÖRE UYGULAMA

Sözleşme herhangi bir tarafın veya ilgili ülkenin anayasası veya örf ve adedi gereğince böyle bir ülkenin ön onayının alınmasının gerekli olduğu durumlar dışında herhangi bir tarafın uluslararası alanda anavatanı dışındaki temsil ettiği bütün ülkelerde uygulanacaktır. Bu takdirde söz konusu taraf en kısa zamanda ülkenin gerekli onayının elde etmeye çaba gösterecek ve bu onayı elde ettiğinde bunu Genel Sekretere bildirecektir. Sözleşme tebliğın Genel Sekreter tarafından alınması tarihinden itibaren tebliğ belgesinde gösterilen ülke veya topraklarda uygulanacaktır. Anavatan dışı arazının önceden onayının alınmasının gerekli olmadığı durumlarda ilgili taraf imza onay veya katılma sırasında bu Sözleşmenin hangi anavatan dışı bölge veya topraklarda uygulanacağını beyan edecektir.

Madde - 28

BU SÖZLEŞME AMAÇLARI İÇİN BÖLGELER

- 1) Herhangi bir taraf, Genel Sekretere, bu Sözleşmenin amaçları yararına topraklarının iki veya daha fazla bölgelere bölündüğünü veya iki veya daha fazla sayıdaki bölgelerinin bir tek bölge olarak birleştirildiğini bildirebilir.
- 2) İki veya daha fazla sayıda Taraf, Genel Sekretere aralarında kurulan bir gümrük birliği sonucunda söz konusu tarafların bu sözleşmenin amaçları yararına tek bir bölge olduğunu bildirebilirler.
- 3) 1 inci veya 2 inci fıkra uyarınca yapılan herhangi bir bildirim, bu bildirim yapıldığı yılı izleyen yılın 1 Ocak yürürlüğe girecektir.

Madde - 29

FESİH İHBARI

- 1) Bu sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden başlayarak iki yıllık bir süre sonunda Taraflardan herhangi biri kendi adına veya uluslararası alanda temsil ettiği ve 27 inci madde uyarınca vermiş olduğu onayı geri alan bir ülke adına, Genel Sekretere bu hususta bir belge tevdi ederek sözleşmeyi feshedebilir.
- 2) Genel Sekreter fesih ihbarını 1 Temmuzdan önce veya o tarihte alırsa, bu ihbar gelecek yılın 1 Ocak tarihinde geçerli olacaktır. Fesih ihbarı 1 Temmuzdan önce veya o tarihte alınmış gibi hüküm ifade edecektir.
- 3) 1 inci ve 2 inci fıkra hükümlerine uygun olarak tebliğ edilen fesih ihbarları dolayısıyla, Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için 26 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen şartlar sağlanamaz olursa Sözleşme sona erecektir.

Madde 30

ANLAŞMAZLIKLAR

- 1) Herhangi bir taraf, bu Sözleşmeyi değiştirme önerisinde bulunabilir. Söz konusu tadil önerisinin metni ve bunu gerektiren nedenler Genel Sekretere tebliğ olunacaktır. Genel Sekreter de bunu Taraflara ve Konseye ulaştıracaktır. Konsey;
 - a) Önerilen değişikliğin incelenmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasasının 62 inci maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca bir Konferans toplamaya veya,
 - b) Taraflara, önerilen değişikliği kabul edip etmediklerini sormaya ve onlardan gerektiğinde söz konusu öneri üzerindeki görüşlerinin Konseye sunulmasını istemeye karar verebilir.
- 2) 1 inci fıkrasını (b) bendine uygun olarak Taraflara dağıtılan bir değişiklik önerisi tebliğinden itibaren onsekiz ay içinde hiçbir Tarafça reddolunmamışsa söz konusu değişiklik derhal yürürlüğe girecektir. Ancak, öneriyi Taraflardan biri reddederse Konsey tarafların görüşleri ışığında söz konusu değişikliği incelemekle görevli bir Konferans toplamanın uygun olup olmayacağına karar verebilir.

Madde - 31

- 1) Bu sözleşme yorumu veya uygulamasında iki ya da daha çok taraf arasındaki anlaşmazlığın, görüşme, soruşturma arabuluculuk uzlaştırma hakemlik ve bölgesel kuruluşlara başvurma yollarıyla veya yargı yoluyla yahut bizzat seçecekleri başkaca barışçı araçlarla çözümlenmesi için Taraflar birbirlerine danışacaklardır.
- 2) 1 inci fıkrada öngörülen araçlarla çözümlenemeyen bu gibi bir anlaşmazlık, anlaşmazlığa taraf olanlardan herhangi birinin istemi üzerine karar için Uluslararası Adalet Divanına havale edilecektir.

Madde - 32

İHTİRAZI KAYITLAR

- 1) Bu maddenin 2,3 üncü ve 4 üncü fıkralarına uygun olarak getirilen ihtirazi kayıtlardan başka herhangi bir ihtirazi kayda müsaade olunmayacaktır.
- 2) Her Devlet imza onay veya katılma sırasında bu Sözleşmenin aşağıdaki hükümleri ile ilgili olarak ihtirazi kayıtlar koyabilir.
 - a) 19 uncu madde,1 ve 2 inci fıkralar;
 - b) 27 inci madde ve
 - c) 31 inci madde;
- 3) Sözleşmeye Taraf olmayı arzu eden fakat bu maddenin 2 ve 4 üncü fıkralarında sayılanlardan başka ihtirazi kayıtlar konusuna müsaade edilmesini isteyen her Devlet bu dileğinde Genel Sekretere bilgi verebilir.Söz konusu ihtirazi kaydın Genel Sekretere tebliğ edildiği tarihi izleyen on iki ayın bitiminde önce bu Sözleşmeyi imzalamış, onaylamış, veya ona katılmış olan Devletlerin üçte biri söz konusu sürenin bitiminde bu ihtirazi kayda itiraz etmedikleri takdirde bu ihtirazi kayıt kabul edilmiş sayılacaktır, şu kadar ki Söz konusu ihtirazi kayda itiraz edecek Devletler, kaydı koyan Devlete karşı bu Sözleşmeden doğan ve ihtirazi kayda ait bulunan herhangi bir hukuki yükümlülük altına girmeyeceklerdir.
- 4) Toprakları üzerinde Cetvel 1'dekiler arasında olan psikotrop maddeler ihtiva eden ve bazı küçük belirli gruplar tarafından geleneksel büyüsel ve dinsel törenlerde kullanılan bitkilerin yabani olarak yetiştiği bir Devlet imza, onay,veya katılma sırasında uluslararası ticarete ilişkin hükümler dışındaki 7 inci madde hükümlerine dayanarak bu bitkilerle ilgili olarak ihtirazi kayıtlar dermeyen edebilir.
- 5) İhtirazi kayıt dermeyen eden bir Devlet her zaman yazılı ihbar yolu ile ihtirazi kayıtlarının hepsini veya bir kısmını geri alabilir.

Madde - 33

TEBLİGAT

- Genel Sekreter 25 inci maddenin 1 inci fıkrasında anılan bütün Devletlere aşağıdaki hususları tebliğ edecektir.
- a) 25 inci madde uyarınca yapılan imza, onay ve katılmalar,
 - b) 26 ncı madde uyarınca bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih,
 - c) 29 uncu madde uyarınca yapılan fesih ihbarları ve,
 - d) 27,28,30 ve 32 inci maddeler uyarınca yapılacak demeçler ve bildirimler.